

Sygn. akt II C 959/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Waseńczuk

Protokolant: Agata Szymańska

po rozpoznaniu na rozprawie w W. w dniu 9 marca 2017 r. sprawy

z powództwa Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko M. S.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz M. S. kwotę 3 600 zł (trzy tysiące sześćset złotych), powiększoną o 23% VAT, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt II C 959/15

UZASADNIENIE

Towarzystwo (...) SA w W. złożyło w dniu 2 czerwca 2015 r. pozew przeciwko M. S. o zapłatę kwoty 171 244,98 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 22 marca 2014 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że pozwany zawarł z (...) SA (dawniej: (...) Bank SA z siedzibą w W.) umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych, z której się nie wywiązał. Podniósł również, że bank wypowiedział pozwanemu umowę kredytu i postawił kredyt w stan natychmiastowej wykonalności, a nieuregulowanie przez pozwanego zaległych rat kredytu w pełnej wysokości stanowiło zdarzenie ubezpieczeniowe objęte ochroną ubezpieczeniową udzieloną przez powoda. Wskazał, że po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego wypłacił na rzecz banku odszkodowanie w wysokości 154 337,90 zł, a potem jeszcze dodatkowe odszkodowanie z tytułu należnych odsetek w wysokości 18 857,08 zł. Podniósł, że wezwał pozwanego do uregulowania wierzytelności z tytułu wypłaconego odszkodowania pismem z 7 marca 2014 r. jednak pozwany wpłacił jedynie kwotę 1 950 zł, o którą pomniejszono dochodzone roszczenie (pозew k. 2-5).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 16 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu I Wydział Cywilny uwzględnił powództwo w całości (nakaz zapłaty k. 58).

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty M. S. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko w pierwszej kolejności podniósł zarzut niewłaściwości Sądu. Przyznał, że zawarł umowę o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem franka szwajcarskiego (CHF), jednak wskazał, że nigdy nie otrzymał oświadczenia banku o wypowiedzeniu tej umowy, a w aktach sprawy znajduje się jedynie pismo wzywające go do zapłaty, które również nie zostało przez niego odebrane. Zakwestionował ważność § 3 ust. 3 umowy kredytu, wskazując, że zapisy te kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają jego interesy, a także, że zapisy takie zostały uznane za niedozwolone przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który zakazał ich wykorzystywania w obrocie z konsumentami. Podniósł, że w sytuacji gdy stosunek ubezpieczenia

został przedłużony na dalszy okres o którym nie został poinformowany, w oparciu o niedozwoloną klauzulę umowną, to dochodzenie roszczenia przez ubezpieczyciela należy uznać za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego (sprzeciw k. 74-77).

Postanowieniem z 9 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu stwierdził się niewłaściwym do rozpoznania sprawy i przekazał ją tut. Sądowi (postanowienie k. 83).

W piśmie z 5 lutego 2016 r. powód poparł dotychczasowe stanowisko, podkreślając, że bank skutecznie wypowiedział zawartą z pozwanym umowę kredytu. Podniósł, że pismo zawierające wypowiedzenie umowy zostało wysłane, zgodnie z umową kredytu, na ostatni znany adres pozwanego. Dodatkowo wskazał, że w niniejszej sprawie nie ma zastosowania art. 385³ k.c. w zakresie okoliczności związanych z zawarciem umowy kredytu, gdyż podstawą wystąpienia z roszczeniem przeciwko pozwanemu był stosunek obligacyjny łączący powoda z bankiem, a nie umowa kredytu, w której miały zostać zamieszczone klauzule niedozwolone. Stwierdził, że uznanie postanowienia umownego za klauzulę niedozwoloną pozostaje bez wpływu na zakres odpowiedzialności na podstawie art. 828 k.c. Ponadto wskazał, że pozwany przed zawarciem umowy miał pełną świadomość, że kredyt objęty będzie umową ubezpieczenia zawartą pomiędzy bankiem a powodem. Zazaczył, że pozwany wielokrotnie uznawał roszczenie powódki i zobowiązywał się do jego spłaty w ratach (pismo k. 92-97).

Pozwany w piśmie z 20 grudnia 2016 r. podtrzymał dotychczasowe stanowisko dodatkowo podnosząc, że § 14 umowy kredytu wskazuje, że bank podejmie działania upominawcze z wypowiedzeniem włącznie, a ust. 3 tego przepisu, że okres wypowiedzenia wynosi 30 dni i liczony jest od dnia doręczenia wypowiedzenia, czego nie było w niniejszej sprawie. Dalej wskazał, że wypowiedzenie nie może być złożone z zastrzeżeniem warunku jak to miało miejsce w tym wypadku. Dodatkowo wskazał, że § 21 umowy również ma charakter abuzywny oraz zakwestionował roszczenie odsetkowe wskazując, że opóźnienie wynikało z opieszałości powoda, zatem on nie powinien ponosić za nie odpowiedzialności (pismo k. 218-225).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 maja 2007 r. (...) Bank SA zawarł z (...) SA Generalną Umowę Ubezpieczenia Niskiego Wkładu w Kredytach i Pożyczkach Hipotecznych nr (...), która określała warunki na jakich ubezpieczyciel zobowiązał się udzielić ochrony ubezpieczeniowej na wypadek braku spłaty części kredytu hipotecznego i pożyczki dla osób fizycznych zdefiniowanych w umowie). Odszkodowanie zdefiniowano jako kwotę odpowiadającą wysokości szkody wyrażoną w walucie kraju, w którym kredyt/pożyczka zostały udzielone, nieprzekraczającą sumy ubezpieczenia. W przypadku kredytów udzielonych w walucie obcej miała to być kwota odpowiadająca wysokości szkody, przeliczona na złote polskie według kursu sprzedaży (...) SA z dnia wypłaty odszkodowania. Sumę ubezpieczenia zdefiniowano jako kwotę odpowiadającą części udzielonego kredytu lub pożyczki odpowiadającej niskiemu wkładowi powiększoną o wymagalne i niezapłacone odsetki umowne, odsetki od zadłużenia przeterminowanego, naliczone od ostatniego dnia okresu wypowiedzenia włącznie, odsetki od zadłużenia przeterminowanego naliczone przez (...) od dnia, którym bezskutecznie upływał okres wypowiedzenia do dnia wypłaty odszkodowania włącznie oraz koszty wysłanych upomnień i wypowiedzenia umowy kredytu lub pożyczki. Szkada została zdefiniowana jako niespłacone przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę do dnia upływu okresu wypowiedzenia należności banku z tytułu objętej ochroną ubezpieczeniową spłaty kredytu lub pożyczki, którego warunki zostały wypowiedziane przez bank w wyniku zaistnienia jednej z przyczyn, o których mowa w § 1 pkt 18 umowy. Zdarzenie ubezpieczeniowe zostało natomiast określone jako bezskuteczny - w zakresie wykonania obowiązku spłaty kredytu z należnymi odsetkami i kosztami do końca okresu wypowiedzenia - upływ okresu wypowiedzenia umowy kredytu dokonany w sytuacji i na warunkach określonych niniejszą umową (§ 1 ust. 4 pkt 10, 15, 16 i 20 umowy). Bank zobowiązał się do przygotowywania roszczenia o wypłatę odszkodowania odrębnie dla każdej szkody i wysłania go w ciągu 30 dni od powstania szkody (§ 8 ust. 5 umowy). Ubezpieczyciel zobowiązał się do wypłaty odszkodowania w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia doręczenia mu kompletnego roszczenia. Ustalono, że w przypadku opóźnienia w wypłacie odszkodowania przez ubezpieczyciela bankowi przysługują odsetki ustawowe z tytułu opóźnienia płatności (§ 10 ust. 1 i 2 umowy). Zgodnie z § 13 ust. 3 umowy, bank zobowiązany jest do zwrotu ubezpieczycielowi wypłaconego odszkodowania, jeżeli ubezpieczyciel dokonał na rzecz banku wypłaty odszkodowania

z tytułu zadłużenia kredytobiorcy lub pożyczkobiorcy, który nie był zobowiązany do jego zapłaty (Generalna Umowa o Ubezpieczeniach Niskiego Wkładu w Kredytach i Pożyczkach Hipotecznych k. 132-151, załączniki k. 152-158, aneksy nr (...) k. 159-196).

M. S. w dniu 10 września 2008 r. złożył wniosek o udzielenie mu przez (...) Bank SA kredytu w kwocie 400 000 zł na okres 360 miesięcy (30 lat). We wniosku zaznaczył, że wnosi, aby walutą kredytu był CHF (frank szwajcarski), a także że wnosi o jego udzielenie w wariantcie spłat w równych ratach kapitałowo-odsetkowych. Wskazał, że kredyt ma być przeznaczony na zakup domu jednorodzinnego na rynku wtórnym . Oświadczył, że wykonuje wolny zawód - muzyk, artysta. Jako adres do korespondencji wskazał S.nr (...), (...)-(...) R. (wniosek o udzielenie kredytu k. 126-131).

W dniu 1 października 2008 r. M. S. zawarł z (...) Bankiem SA z siedzibą w W. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...).

Zgodnie z § 1 ust. 1 i 2 umowy kwota kredytu wynosiła 415 000 zł i miała być przeznaczona na zakup działki gruntu nr (...) zabudowanej budynkiem mieszkalnym położonej w miejscowości S., gm. R. oraz na pokrycie kosztów związanych z udzieleniem kredytu. W ust. 3 tego paragrafu wskazano, że walutą waloryzacji kredytu będzie CHF, a w ust. 3A, że kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 23 września 2008 r., według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku SA, wynosi 205 669,54 CHF. W umowie zawarto zastrzeżenie, że wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia może być różna niż podana powyżej.

Zabezpieczenie spłaty kredytu stanowiło m.in. ubezpieczenie niskiego wkładu własnego (...) SA na 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Ustalono, że jeżeli z upływem 36 miesięcy nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenie podlega automatycznej kontynuacji, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 108 miesięcy licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu (§ 3 ust. 3). Kredytobiorca upoważnił bank do pobrania środków tytułem zwrotu ubezpieczenia w wysokości 3,5% kwoty kredytu objętej ubezpieczeniem, tj. 4 725 zł oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6, bez odrębnej dyspozycji.

W § 9 umowy wskazano, że kredyt oprocentowany jest według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania Decyzji kredytowej ustalona jest w wysokości określonej w § 1 ust. 8 (tj. oprocentowanie kredytu wynosi 3,83%). Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M dla waluty, w której udzielony został kredyt z 29 maja 2008 r., wynosząca 2,78%, powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę banku w wysokości 1,05%. Ustalono, że (...)co miesiąc dokona porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego poprzedniego miesiąca i dokona zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku zmiany stawki bazowej LIBOR 3M o co najmniej 0,10 punktu procentowego. W umowie ustalono termin zmiany i sposób zawiadomienia o niej kredytobiorcy.

Zgodnie z § 10 ust. 1-2 i 4 kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych w § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat. Ustalono, że harmonogram spłat stanowi integralną część umowy i zostanie doręczony kredytobiorcy listem poleconym, w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu. Zaznaczono, że harmonogram spłat sporządzany jest w CHF. Uzgodniono, że raty kapitałowo-odsetkowe spłacane będą w złotych, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku SA, obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

W § 14 umowy zastrzeżono m.in., że w wypadku naruszenia przez kredytobiorcę warunków umowy, a w szczególności gdy kredytobiorca nie dokona w ustalonym terminie spłaty raty kapitałowo-odsetkowej lub jej części, bank podejmie działania upominawcze z wypowiedzeniem umowy włącznie (ust. 1). Okres wypowiedzenia umowy ustalono na 30 dni i miał być liczony od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy (ust. 3). Wskazano, że po upływie okresu wypowiedzenia wszelkie zobowiązania wynikające z umowy stają się wymagalne (ust. 4).

Zgodnie z § 15 ust. 2 umowy od kapitału przeterminowanego bank mógł naliczać odsetki w wysokości określonej w Tabeli Oprocentowania w walutach obcych, której wysokość wyznaczana jest jako suma oprocentowania nominalnego

określonego w § 1 ust. 8 (tj. 3,83%) z zastrzeżeniem § 9 umowy i marży banku. Oprocentowanie dla należności przeterminowanych w dniu zawarcia umowy ustalone zostało w wysokości 8,73% w stosunku rocznym. W ust. 4 tego paragrafu wskazano, że z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego/od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności z tytułu umowy, bank dokonuje przeliczenia wierzytelności na złote po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku SA z dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego lub wytoczenia powództwa.

W § 19 umowy zawarto oświadczenie kredytobiorcy, że w dacie zawarcia umowy otrzymał Taryfę prowizji i opłat bankowych (...), która stanowi załącznik do umowy i jej integralną część. W § 25 umowy kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy zapoznał się z „Regulaminem udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych - (...)” i uznaje jego wiążący charakter, a także zaznaczono, że dokument ten stanowi integralną część umowy.

W § 29 ust. 1 i 2 umowy kredytowej kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i je w pełni akceptuje. Ponadto oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptuje. Kredytobiorca stwierdził też, że jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu (umowa k. 21-28).

Harmonogram spłat kredytu, stanowiący integralną część umowy o kredyt hipoteczny z 1 października 2008 r. zawierał zgodnie z umową wysokość zadłużenia podaną w CHF (harmonogram k. 104-111).

W aneksie do umowy o kredyt hipoteczny, podpisanym w dniu 25 kwietnia 2012 r. (...) Bank SA zapewnił M. S. możliwość dokonywania zmian waluty spłaty kredytu hipotecznego (...) waloryzowanego kursem CHF ze złotych polskich na walutę waloryzacji oraz z waluty waloryzacji na złote polskie w okresie obowiązywania umowy bez pobierania opłat (§ 1 ust. 1 i 5). Ustalono też m.in., że w przypadku złożenia przez kredytobiorcę dyspozycji spłaty kredytu w walucie waloryzacji w całym okresie obowiązywania umowy począwszy od dnia dokonania zmiany waluty spłaty, spłata kredytu dokonywana jest bezpośrednio w walucie waloryzacji kredytu, tj. w CHF, bez przeliczania wysokości raty na złote (§ 4 pkt 1). W § 7 ust. 2 zaznaczono, że załączniki w postaci Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek dla osób fizycznych w ramach (...), Taryfy prowizji i opłat bankowych Banku oraz Regulaminu otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w (...) zostały doręczone kredytobiorcy przed zawarciem aneksu (aneks k. 30-33).

M. S. zaprzestał regulowania rat kredytowych (bezsporne, historia rachunku k. 112-114, 115-124).

Pismem zatytułowanym „Ostateczne wezwanie do zapłaty” z 11 sierpnia 2012 r. (...) Bank SA wezwał M. S. do spłaty zaległych płatności na rachunku „Kredyt na cele mieszkaniowe” nr (...), także tych zapadłych po dacie tego pisma, w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma, pod rygorem wypowiedzenia umowy. Wskazano, że wymagalne należności banku na dzień sporządzania wezwania wynoszą 1 663,85 CHF. W piśmie stwierdzono, że „w przypadku braku spłaty w określonym powyżej terminie, pismo niniejsze należy traktować jako wypowiedzenie umowy przez bank”. Zaznaczono, że okres wypowiedzenia wynosi 30 dni i jest liczony od następnego dnia po upływie ww. 7 dniowego terminu. Wskazano, że wypowiedzenie umowy oznaczać będzie postawienie całkowitej kwoty zobowiązania, łącznie z należnymi odsetkami i opłatami, w stan natychmiastowej wymagalności, a całkowita kwota zobowiązania na dzień sporządzenia wezwania wynosi 176 414,50 CHF. Pismo to zostało wysłane na adres wskazany przez pozwanego w umowie kredytu jako adres do korespondencji. Przesyłka po podwójnej awizacji została zwrócona do nadawcy (ostateczne wezwanie do zapłaty k. 36, potwierdzenie odbioru k. 37-38).

W dniu 7 marca 2013 r. (...) Bank SA, na podstawie zawartej pomiędzy bankiem a (...) SA „Generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych” z 25 maja 2007 r., w związku ze stwierdzeniem, że zaszło zdarzenie ubezpieczeniowe, o którym mowa w § 8 ust. 5 i § 9 umowy, wystąpił do powoda z roszczeniem o wypłatę odszkodowania. Wskazał, że łączna kwota szkody na dzień zgłoszenia roszczenia o wypłatę odszkodowania, wynosi 46 527,79 CHF, w tym kwota niespłaconego i wymagalnego kapitału objętego ubezpieczeniem

wynosi 45 773,44 CHF, a kwota wymagalnych i niezapłaconych odsetek umownych naliczonych do dnia zgłoszenia roszczenia 754,35 CHF (formularz zgłoszenia szkody k. 39-40).

Pismem z 29 listopada 2013 r. powód poinformował (...) Bank SA, że po rozpatrzeniu zgłoszonego roszczenia przyznał odszkodowanie za szkodę powstałą w związku z niespłaceniem przez M. S. należności banku z tytułu umowy kredytu nr (...) z 1 października 2008 r., zmienionej kolejnymi aneksami, w wysokości 154 337,90 zł. Wskazał, że wypłacona kwota uwzględnia zgłoszone roszczenie w całości i stanowi równowartość żądanej kwoty przeliczonej na złote polskie według kursu sprzedaży ogłoszonego w tabeli kursów (...) SA z 27 listopada 2013 r., godz. 8:00, który wynosił 1 CHF = 3,5168 PLN. Odszkodowanie wpłynęło na rachunek (...) Banku SA w W. w dniu 2 grudnia 2013 r. (decyzja k. 41-42, polecenie wypłaty k. 43, potwierdzenie operacji k. 101).

W dniu z 13 grudnia 2013 r. (...) SA (dawniej (...) Bank SA) wezwał powoda do wypłaty brakującej części odszkodowania w wysokości 5 362 CHF, stanowiącej kwotę odsetek za okres od zgłoszenia szkody (9 listopada 2012 r.) do dnia wypłaty odszkodowania (27 listopada 2013 r.) (pismo k. 44). Decyzją z 2 stycznia 2014 r. powód - po rozpatrzeniu zgłoszonych roszczeń - przyznał odszkodowanie w wysokości dodatkowych odsetek naliczonych za każdy kolejny dzień od zgłoszenia roszczenia o wypłatę odszkodowania, tj. od 9 listopada 2012 r. do dnia wypłaty odszkodowania, tj. 27 listopada 2013 r., w wysokości 18 857,08 zł. Wskazał, że wyliczenia dokonał w następujący sposób: 383 dni x 14 CHF = 5 362 CHF x 3,5168 (kurs (...) SA z 27 listopada 2013 r.). Kwota 18 857,08 zł wpłynęła na rachunek bankowy (...) Banku w dniu 3 stycznia 2014 r. (decyzja k. 45-46, polecenie wypłaty k. 47, potwierdzenie operacji k. 100).

W dniu 27 stycznia 2014 r. (...) SA z siedzibą w W. złożył oświadczenie, że w związku z częściowym zaspokojeniem jego roszczeń z tytułu umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawartej w dniu 1 października 2008 r., zmienionej kolejnymi aneksami, wierzytelność w kwocie 173 194,98 zł, na mocy art. 828 k.c., przesłała na Towarzystwo (...) SA. (...) SA oświadczył też, że wypłacone odszkodowanie zaspokoilo w całości jego roszczenia z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego kredytu udzielonego M. S. (oświadczenie k. 48).

Pismem z 25 marca 2014 r. pozwany poinformował pełnomocnika powoda, że „z wielką radością dokonałby przelewu na Państwa konto wymienionej w piśmie kwoty, ale niestety obecnie na moim koncie jest 1,56 zł.”. Wyjaśnił, że jego sytuacja finansowa jest krytyczna i jedynym sposobem na spłatę zobowiązań wobec banku i wobec powoda jest sprzedaż domu, co próbuje zrobić (pismo k. 102).

Pismem z 7 marca 2014 r., zatytułowanym „Ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty” powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 173 194,98 zł w nieprzekraczalnym terminie do 21 marca 2014 r. i poinformował, że brak zapłaty powyższej należności w wyznaczonym terminie skutkował będzie zaniechaniem pozasądowych prób odzyskania przedmiotowej należności i niezwłocznym wystąpieniem na drogę postępowania sądowego (wezwanie k. 49, 51).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dowodów, w tym złożonych do akt odpisów i kopii dokumentów. Żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności i treści złożonych do akt dokumentów ani ich odpisów i kopii, strony wywodziły jedynie z ich treści odmienne skutki.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w niniejszej sprawie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zdaniem Sądu błędne były wywody powoda, że pozwany nie może wobec ubezpieczyciela podnosić zarzutów, które przysługują mu wobec banku.

Zgodnie z treścią art. 828 § 1 k.c. jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli zakład pokrył tylko część szkody, ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem ubezpieczyciela. Przepis ten

zawiera regulację regresu ubezpieczeniowego, jako jednej z postaci wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela, o których mowa w art. 518 § 1 pkt 4 k.c., przy czym przejście roszczenia na ubezpieczyciela następuje z mocy prawa (B. Błażejczak, Czy Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny jest poborcą nienależnych świadczeń?, *Palestra* 1994, z. 5-6, s. 68). Art. 828 § 1 k.c. stanowi *lex specialis* względem art. 518 § 1 pkt 4 k.c., gdyż reguluje szczególną sytuację wstąpienia osoby trzeciej odpowiedzialnej za cudzy dług w miejsce zaspokojonego wierzyciela wskutek zapłaty odszkodowania.

Z powyższego wynika, że ubezpieczyciel nabywa roszczenie, które przysługiwało ubezpieczonemu przez sam fakt zapłaty odszkodowania - w tym momencie traci je ubezpieczający, a ubezpieczyciel nabywa wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty w rozumieniu art. 518 k.c. Przepis art. 828 § 1 k.c., mówiący o osobie odpowiedzialnej za szkodę, jest przy tym traktowany szeroko i jego brzmienie nie daje podstaw do rozróżniania zakresu odpowiedzialności regresowej sprawcy szkody w zależności od tego, czy odpowiada on na podstawie przepisów o czynach niedozwolonych czy z tytułu niewykonania (nienależytego wykonania) umowy (wyrok SN z 30 czerwca 2005 r., IV CK 784/04). Biorąc pod uwagę, że roszczenie regresowe ubezpieczyciela ma charakter pochodny, zależny od istnienia zobowiązania z tytułu którego może być wykonywane, należało ocenić, czy zobowiązanie pozwanego względem banku, na którym powód oparł swoje roszczenie regresowe istniało. Z tego względu - wbrew zarzutom powoda - pozwany mógł podnosić zarzuty, które przysługiwały mu wobec banku.

Zdaniem Sądu ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że w ogóle nie doszło do powstania zdarzenia ubezpieczeniowego uzasadniającego wypłatę odszkodowania przez powoda. Z zawartej przez powoda z bankiem umowy wynika, że zdarzeniem ubezpieczeniowym jest bezskuteczny - w zakresie wykonania obowiązku spłaty kredytu z należnymi odsetkami i kosztami do końca okresu wypowiedzenia - upływ okresu wypowiedzenia umowy kredytu. Ze złożonych do akt dokumentów wynika natomiast, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do skutecznego wypowiedzenia pozwanemu umowy kredytu.

W § 14 umowy kredytu strony uzgodniły, że w wypadku naruszenia przez kredytobiorcę warunków umowy, a w szczególności w przypadku gdy w terminie określonym w umowie nie dokona spłaty raty kapitałowo-odsetkowej lub jej części lub w umówionym terminie nie dokona spłaty należnych bankowi prowizji, opłat i innych należności - to ten podejmuje działania upominawcze z wypowiedzeniem umowy włącznie. Okres wypowiedzenia miał wynosić 30 dni i miał być liczony od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy, przy czym za datę doręczenia wypowiedzenia uważa się również datę powtórnego awizowania przesyłki poleconej, wysłanej pod ostatni znany bankowi adres kredytobiorcy. Wskazano, że następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia wszelkie zobowiązania wynikające z umowy stają się wymagalne i kredytobiorca zobowiązany jest do niezwłocznej spłaty wszystkich wymagalnych należności. Z treści wskazanego zapisu jednoznacznie wynika, że procedura wypowiedzenia umowy kredytowej przez bank, a tym samym postawienie całego kredytu (w tym rat których termin płatności jeszcze nie nadszedł) wymagała wdrożenia postępowania upominawczego. Ze sformułowania „działania upominawcze z wypowiedzeniem umowy włącznie” wynika, wymóg podjęcia czynności upominawczych jako elementu skutecznego wypowiedzenia umowy.

Należy zatem dokonać oceny treści oświadczenia banku z 11 sierpnia 2012 r. skierowanego do pozwanego, pod kątem tego czy stanowiło ono skuteczne wypowiedzenie umowy kredytowej. Dokonane przez bank wypowiedzenie zostało zatytułowane „ostateczne wezwanie do zapłaty”, a samo wypowiedzenie umowy zostało dokonane pod warunkiem (na wypadek niespłacenia wskazanej w wezwaniu należności).

Zdaniem Sądu, treść wskazanego wyżej oświadczenia skłania do wniosku, że stanowiło ono, zgodnie z tym co zostało wskazane w jego tytule - wezwanie do zapłaty. Wyczerpywało ono działania upominawcze, do których bank był zobligowany w umowie, w sytuacji stwierdzenia naruszenia obowiązków umowy przez kredytobiorcę. Nie można jednak zgodzić się ze stanowiskiem by dalsza część tego oświadczenia stanowiła oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Połączenie w jednym piśmie wezwania do uregulowania należności i jednocześnie przyjęcie, że stanowi ono wypowiedzenie na wypadek niezadośćuczynienia powyższemu obowiązkowi, czyni iluzorycznym postępowanie upominawcze, a wypowiedzenie umowy niejednoznacznym. Z samej istoty upomnienia wynika, że stanowi ono rodzaj skarcenia, napomnienia, przypomnienia, lecz nie ukarania. Sekwencja oświadczeń, powinna być taka, że pozwany w pierwszej kolejności winien wezwać kredytobiorcę do zapłaty - a w przypadku upływu wyznaczonego mu terminu -

złożyć oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Należy mieć na uwadze, że wypowiedzenie jest prawem kształtującym, które jest realizowane poprzez oświadczenie złożone drugiej stronie umowy (art. 61 k.c.). Z uwagi na szczególne skutki jakie ze sobą niesie, a które prowadzą do zerwania pomiędzy stronami węzła obligacyjnego, uznać należy, że zgodnie z art. 60 k.c. zachowanie takie nie powinno pozostawiać żadnych wątpliwości co do prawidłowości jego złożenia. Przepis art. 60 k.c. o ile pozostawia swobodę w doborze zachowania wyrażającego wolę, to stawia wymóg tego, aby było ono zrozumiałe dla jego odbiorcy - innymi słowy by ten mógł ustalić jaki był sens tego oświadczenia. Za prawidłowe wypowiedzenie umowy nie może być uznane pismo, w którym bank stwierdza, „że w przypadku braku spłaty zadłużenia w określonym terminie pismo niniejsze należy traktować jako wypowiedzenie umowy przez bank”. Takie oświadczenie banku nie daje jasności, bowiem nie sposób wywnioskować chociażby tego, w jakiej dacie umowa ulega rozwiązaniu, tj. w jaki sposób liczyć należy okres wypowiedzenia. Jasny i jednoznaczny w tym wypadku jest jedynie przekaz zawierający wezwanie kredytobiorcy do zapłaty oraz termin w jakim obowiązany jest spełnić swoje świadczenie. Zatem oświadczenie banku zawarte w piśmie z 11 sierpnia 2012 r., po dokonaniu jego wykładni obiektywnej, nie mogło wywrzeć skutku w postaci wypowiedzenia umowy z uwagi na niejednoznaczność zapisów, nadto naruszało ono postanowienia umowy stron w zakresie procedury wypowiedzenia. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika przy tym, aby bank podejmował w stosunku do pozwanego inne działania upominawcze.

Ponadto należy wskazać, że zdaniem Sądu warunkowe wypowiedzenie umowy kredytu należy uznać za niedopuszczalne.

Przez warunek - w ścisłym tego słowa znaczeniu, rozumie się zamieszczone w treści czynności prawnej zastrzeżenie, które uzależnia powstanie lub ustanie jej skutków od zdarzenia przyszłego i niepewnego (art. 89 k.c.). Zasadniczo, warunek może być dodany do każdej czynności prawnej na zasadzie autonomii woli stron umowy, poza wyjątkami wynikającymi z ustawy bądź z właściwości czynności prawnej. Ze względu na ten ostatni powód, za niedopuszczalne uznaje się między innymi warunki w czynnościach prawnych jednostronnych kształtujących sytuację prawną innego podmiotu np. powołanie się na wadę oświadczenia woli na podstawie (art. 88 k.c.), odstąpienie od umowy czy wypowiedzenie umowy.

Za niedopuszczalnością zastrzeżenia warunku w tej ostatniej kwestii stoi doktryna (tak m.in. K. Osajda w komentarzu do art. 89 Kodeksu cywilnego, H. Pietrkowski w komentarzu do art. 89 Kodeksu cywilnego wraz z powołanymi tam autorami). Ogólnie można powiedzieć, że dotyczy to czynności prawnych, które nie znoszą chwiejności i wymagają od razu stabilnego uregulowania (Z. Radwański System prawa cywilnego tom I, podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z 29 kwietnia 2009 r., sygn. akt II CSK 614/08). Jakkolwiek orzeczenie Sądu Najwyższego zostało wydane na gruncie sprawy, która dotyczyła warunkowego wypowiedzenia umowy spółki jawnej, to zawarte w jego uzasadnieniu rozważania natury prawnej odnoszą się ogólnie do kwestii dopuszczalności składania tego rodzaju oświadczeń woli z zastrzeżeniem warunku. W treści uzasadnienia czytamy, że do kategorii czynności prawnych niedopuszczających warunku należy zaliczyć takie, które mają od razu kształtować stabilne stosunki prawne jak jednostronne czynności prawo-kształtujące, czy wypowiedzenie trwałego stosunku cywilnoprawnego. Sąd wskazał, że jednostronne oświadczenia woli wywierające z chwilą ich złożenia innej osobie wpływ na jej stosunki majątkowe z reguły nie powinny być dokonywane z zastrzeżeniem warunku, bowiem ochrona prawna interesów tej osoby wymaga, aby zakres skuteczności takich oświadczeń był od razu oznaczony. Dotyczy to zwłaszcza wypowiedzenia, prowadzącego do zakończenia stosunku zobowiązaniowego o charakterze trwałym, gdyż druga strona powinna mieć od razu pewność co do swojej sytuacji prawnej. Argumentując w powyższy sposób, Sąd Najwyższy opowiedział się za niedopuszczalnością wypowiedzenia umowy z zastrzeżeniem warunku.

Przedmiotowe oświadczenie banku - gdyby miało stanowić wypowiedzenie - to zostałoby poczynione właśnie z zastrzeżeniem warunku. Zwrócić bowiem należy uwagę, że skutek w postaci wypowiedzenia umowy został uzależniony od tego, czy kredytobiorca wykona w określonym do tego terminie obowiązek uregulowania należności, do zapłaty której został wezwany. Dokonując jego klasyfikacji, stwierdzić należy, że warunek ten ma charakter warunku zawieszającego, bowiem uzależnia od jego zaistnienia powstanie skutków czynności prawnej.

Podzielając poglądy wyrażone w doktrynie Sąd w tym składzie stoi na stanowisku, że wypowiedzenie umowy jako jednostronne oświadczenie woli o charakterze prawo-kształtującym, nie może zostać uczynione z zastrzeżeniem warunku - art. 89 k.c. Dopuszczenie takiej możliwości pozostawałoby w sprzeczności z istotą tego rodzaju czynności, której celem jest definitywne uregulowanie łączącego strony stosunku prawnego. Takie same poglądy wyraziły Sądy Apelacyjne w Gdańsku - w wyroku I ACa 812/13 oraz w Szczecinie - w wyroku I ACa 16/15.

Oceny skutków zastrzeżenia w treści czynności prawnej niedopuszczalnego warunku, należy dokonać na podstawie art. 58 § 1 i 3 k.p.c. Jeżeli tak, to wypowiedzenie to, gdyby zostało poczynione, nie mogłoby wywołać zamierzonego skutku.

W konsekwencji należy uznać, że bank nie złożył pozwanemu skutecznie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu, a w konsekwencji nie nastąpił także skutek w postaci postawienia całości kredytu w stan natychmiastowej wykonalności oraz nie doszło do zaistnienia zdarzenia ubezpieczeniowego (w rozumieniu wskazanym w umowie ubezpieczenia zawartej między powodem a bankiem) uzasadniającego wypłatę odszkodowania. Skoro zaś powód nie był zobowiązany do wypłaty odszkodowania nie wstąpił w prawa zaspokojonego wierzyciela i nie może domagać się zwrotu wypłaconej kwoty od pozwanego.

Dodatkowo należy wskazać, że niezasadnym w ocenie Sądu było żądanie przez ubezpieczyciela od pozwanego zapłaty kwoty wypłaconej przez niego bankowi z tytułu należnych odsetek liczonych od dnia zgłoszenia szkody powodowi do dnia wypłaty odszkodowania bankowi w kwocie 18 857,08 zł. Zgodnie z zapisem § 10 ust 1 i 2 Generalnej Umowy Ubezpieczenia Niskiego Wkładu w Kredytach i Pożyczkach Hipotecznych zawartego przez powoda z bankiem w dniu 25 maja 2007 r., ubezpieczyciel miał 30 dni kalendarzowych na wypłacenie bankowi odszkodowania. Przekroczenie tego okresu skutkowało możliwością dochodzenia przez bank odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w wypłacie odszkodowania. Tymczasem, jak wynika z akt sprawy, odszkodowanie wypłacone zostało bankowi przez powoda ponad 8 miesięcy od zgłoszenia mu szkody. Ewentualne zatem obciążenie powoda odsetkami mogłoby mieć miejsce jedynie w odniesieniu do 30 dni, przez które powód powinien wypłacić odszkodowanie. Brak jest natomiast podstaw do uznania, że to pozwany miałby odpowiadać za tak znaczne opóźnienie się w wypłacie odszkodowania. Zgodnie z zapisami umowy ubezpieczenia bankowi przysługiwały odsetki ustawowe z tytułu opóźnienia, jednak nie od pozwanego, który nie miał żadnego wpływu na datę wypłaty świadczenia przez powoda, lecz od powoda, który uchybił terminowi, w jakim zobowiązany był świadczenie spełnić. W tym zakresie roszczenie powoda nie znajdowało żadnego uzasadnienia.

Zdaniem Sądu brak jest przy tym podstaw do przyjęcia, że pozwany uznał swoje zobowiązania wobec ubezpieczyciela. Potwierdzenia takiego uznania nie stanowi w ocenie Sądu pismo pozwanego z 25 marca 2014 r. Wynika z niego jedynie, że pozwany jest świadomy istnienia zadłużenia, gdyż zaprzestał spłacania kredytu, który zaciągnął, jednak nie wynika z niego, że analizował swoją sytuację prawną oraz łączną wysokość zadłużenia i zobowiązuje się do jego uregulowania w całości.

Wobec powyższego powództwo na podstawie przywołanych wyżej przepisów zostało oddalone.

O kosztach procesu Sąd orzekł w myśl art. 98 k.p.c., obciążając nimi stronę powodową, która proces przegrała. Na koszty te składała się kwota wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika przyznanego z urzędu w wysokości 3 600 zł. Łącznie koszty procesu wyniosły zatem 3 600 zł. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika została ustalona na podstawie § 2 ust. 1 i 2 i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.